

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operational Capacitate Administrativa
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

CONDIȚII CONSTITUȚIONALE CU PRIVIRE LA LIMITAREA EXERCITIULUI DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

i N F O L e x

POCA/491/126354

Conf. univ. dr. OLTEANU Camelia Nicoleta
Expert calitate educație juridică
infolex.snsh.ro

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

ASPECTE INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE

- Drepturile și libertățile fundamentale reprezintă unul dintre pilonii relevanți ai democrației și statului de drept, o necesitate a oricărei societăți care pune în centrul intereselor sale omul.

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- **Primele instrumente juridice relevante în materia protecției drepturilor fundamentale:**

- **Magna Charta Libertatum (1215)**
- **Petition of Rights (1628)**
- **Habeas Corpus Act (1679)**
- **Bill of Rights (1689)**
- **Declarația drepturilor omului și cetățeanului (1789)**

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Garantarea drepturilor omului la nivel internațional

Declarația universală a drepturilor omului adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

- Protecția drepturilor omului la nivel european
- Consiliul Europei

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

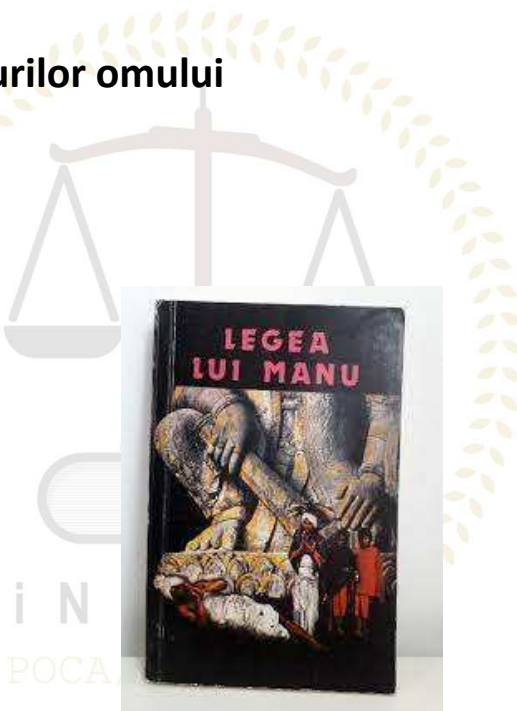

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Primele reglementări în materia drepturilor omului

- Orientul antic: Codul lui Hamurabbi
- India: Legile lui Manu
- China: Codul Lui Mu

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

- **Drepturile omului în primele reglementări juridice**

- **Magna Carta Libertatum: 1215**
- **Petition of Rights: 1628**
- **Habeas Corpus Act: 1679**
- **Bill of Rights: 1689**
- **Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului: 1789**

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Sistemul european de protecție a drepturilor omului

1. Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale: (4 noiembrie 1950)
2. Carta Socială Europeană (26 februarie 1965)
3. Carta de la Paris pentru o nouă Europă (21 noiembrie 1990)

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Protecția drepturilor omului la nivelul Uniunii Europene

- Cartă drepturilor fundamentale a Uniunii Europene cuprinde un set de șase valori fundamentale: egalitate, libertăți, egalitate, justiție, cetățenie, demnitate.

i N F O L e x
POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Reglementări ale drepturilor omului în România:

În spațiu românesc, problematica drepturilor omului a apărut la jumătatea secolului al IX-lea, având ca reper Declarația de la Islaz redactată în Țara Românească.

i N F O L e x
POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

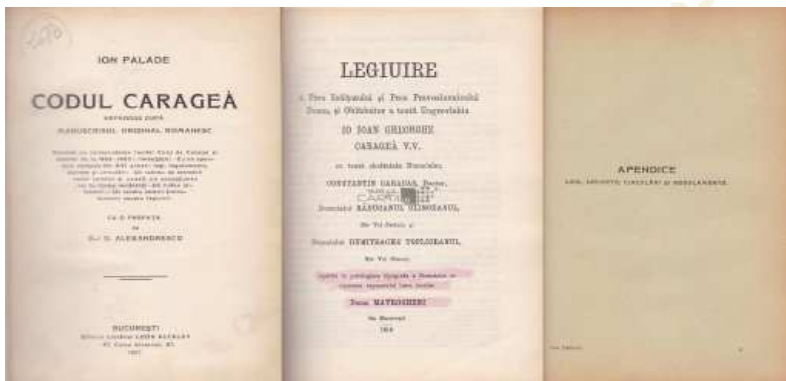

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
 Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
 Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Forme incipiente de manifestare a protecției drepturilor omului se regăsesc menționate în :

- **Pravilele de la Târgoviște (1452)**
- **Carte românească de învățătură (1646)**
- **Îndreptarea legii (1652)**
- **Legea Caragea**
- **Regulamentele Organice (1831/1832)**

iFOLex
 POCA/491/126354
 www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

CARACTERUL DE EXCEPȚIE AL RESTRÂNGERII UNOR DREPTURI SAU A UNOR LIBERTĂȚI

Reglementare internă:

ARTICOLUL 53 din Constituția României

(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

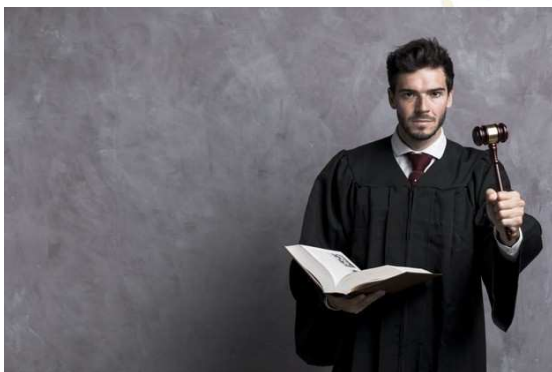

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

i N F O L e x

Limitarea exercițiului unor drepturi și libertăți nu este reglementată numai în legislația internă, această prevedere regăsindu-se în documente juridice relevante.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Declarația Universală a Drepturilor Omului

ARTICOLUL 29

ART.2 2. In exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om nu este supus decât numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute justele cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

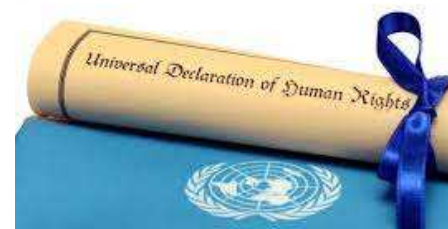
UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

ART.3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE (Adunarea Generală a ONU)

Conform articolului 5 alin .2 „nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului recunoscute sau în vigoare în orice stat parte la prezentul pact prin aplicarea legilor, convențiilor, regulamentelor sau cutumelor, sub pretextul că prezentul pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică”.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

O reglementare importantă a posibilității de limitare a exercițiului unor drepturi sau a unor libertăți se regăsește în art.15 din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale

Derogare în caz de stare de urgență

„1. In caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice înaltă parte contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta convenție, în măsura strictă în care situația o cere și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.”

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

„2.Dispozitia precedenta nu
îngaduie nici o derogare de la art.
2, cu exceptia cazului de deces
rezultind din acte licite de razboi,
si nici de la art. 3, art. 4 paragraful
1 si art. 7.”

i N F O L e

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

„3. Orice înalta parte contractantă ce exercită acest drept de derogare îl informează pe deplin pe secretarul general al Consiliului European cu privire la măsurile luate și la motivele care le-au determinat.

Aceasta trebuie, de asemenea, să informeze pe secretarul general al Consiliului European și asupra datei la care aceste măsuri au încetat să fie în vigoare și de la care dispozițiile convenției devin din nou deplin aplicabile.”

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Protecția juridică a drepturilor omului la nivel european

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Document de referință de protecție a drepturilor omului, Carta reglementează în dispozițiile articolului 52

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor

„(1) Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta carte trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți.

Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.”

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

(2) Drepturile recunoscute prin prezenta carte care fac obiectul unor dispoziții prevăzute de tratate se exercită în condițiile și cu respectarea limitelor stabilite de acestea.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLEX (POCA/491/126354)

Legea fundamentală reglementează faptul că : „exercițiul unor drepturi sau a unor libertăți poate fi restrâns” - referirea fiind făcută cu privire la drepturile fundamentale reglementate în Constituție.

iFOLEX
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Condițiile impuse de legiuitor:

- Restrângerea trebuie făcută numai prin lege- așadar, în optica constituantului român, nici o restrângere a drepturilor și libertăților fundamentale nu poate fi realizată printr-o ordonanță sau hotărâre de guvern.

Prin lege înțelegându-se actul normativ adoptat de Parlament printr-o procedură specială și solemnă, legea ca act juridic al Parlamentului

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Anterior revizuirii constituționale din anul 2003, restrângerea unor drepturi sau a unor libertăți putea fi posibilă și prin ordonanțe simple sau ordonanțe de urgență, respectiv prin acte juridice cu forță juridică echivalentă cu legea.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

1. Conform normei constituționale, restrângerea poate fi posibilă pentru:

- apărarea securității naționale,
- a ordinii, a sănătății ori a moralei publice,
- a drepturilor și a libertăților cetățenilor;
- desfășurarea instrucției penale;
- prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

3. Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică.

În literatura de specialitate se apreciază caracterul temporar al măsurii de restrângere a exercițiului unor drepturi și libertăți, permanența măsurii fiind incompatibilă cu exigențele democrației și ale statului de drept.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

4. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o.

Principiul proporționalității este un principiu deosebit de important, cu caracter general al întregului sistem de drept. Proporționalitatea reprezentând ideea de echilibru, de justiție ce trebuie să domine raporturile juridice dintre stat și cetățean

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: INFOLEX (POCA/491/126354)

Principiul proporționalității își găsește reglementarea în dreptul constituțional, dreptul civil, dreptul penal, dreptul administrativ

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

**Nu doar legislația internă postulează principiul proporționalității,
instrumente juridice internaționale reglementează explicit sau implicit acest
principiu important.**

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

art. 5 alin. (4) Tratatul privind Uniunea Europeană reglementează, principiul proporționalității alături de *principiul subsidiarității*, în sensul necesarei adecvări a mijloacelor și deciziilor instituțiilor europene la scopul legitim urmărit.

i N F O L e x
POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

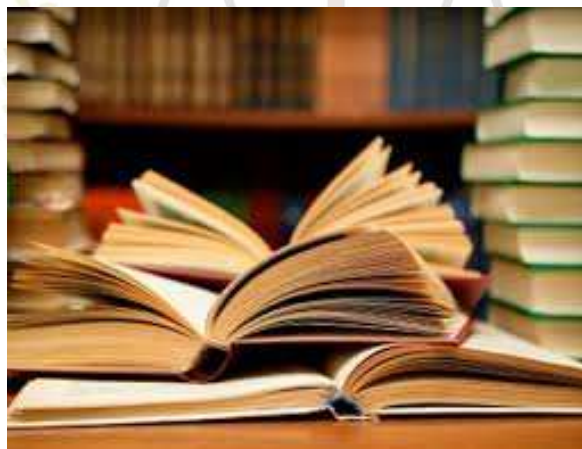
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

5. Măsura să fie aplicată în mod nediscriminatoriu

Această reglementare trebuie corelată cu principiul egalității cetățenilor. Măsurile impuse de autorități nu pot fi aplicate în mod discreționar.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

6. Măsura trebuie să fie aplicată fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Legiuitorul impune ca restrângerea trebuie să se limiteze la exercițiul dreptului și nu la substanța dreptului sau a existenței acestuia.

F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro